

Heimatstuben im Wandel

Erfahrungen, Verantwortung und Zukunftsperspektiven zwischen Deutschland und Tschechien

Datum & Zeit

24. Mai 2026, 15:00–16:30

Ort

Messegelände Brünn
Pavillon P (Siehe aktuelles
Programm)

Format

Impulsreferate · moderierte
Diskussion ·
Publikumsdiskussion

Veranstalterinnen

Mgr. Veronika Kupková
(Kulturgeografin; Preßnitz lebt)
Dr. Soňa Mikulová
(Historikerin)

Sprachen

Deutsch / Tschechisch
konsekutives Dolmetschen

Impulsreferate

Kirsten Langenwalder

Heimatkreis Hohenelbe/Riesengebirge
e. V.; Riesengebirgsmuseum
Marktoberdorf

Lorenz Loserth

Heimatkreis Jägerndorf;
Jägerndorfer Heimatstube Ansbach

Dr. Stefan Planker

Direktor des Sudetendeutschen
Museums, München

Mgr. Petr Joza

Staatsarchiv Děčín;
Heimatstube Tetschen-Bodenbach

Mgr. Tomáš Cidlina

Museum Česká Lípa; Heimatarchiv
Böhmisch-Leipa / Haida / Dauba

Dr. Martin Hořák

Deutsch-tschechischer Zukunftsfond

Moderation

Soňa Mikulová · Veronika Kupková

Die sudetendeutschen Heimatstuben, private Museen und Sammlungen der Landsmannschaften, entstanden schon kurz nach der Ankunft der Vertriebenen in (West-)Deutschland. Acht Jahrzehnte lang haben sie selbst und ihre Nachkommen diese Sammlungen zusammengetragen, bewahrt und zugänglich gemacht: Alltagsgegenstände, Fotografien, Dokumente, Karten, Chroniken, Erlebnisberichte und Kunstwerke. Diese Sammlungen erzählen dabei nicht nur von Heimatverlust und der Bindung an die ursprüngliche Heimat, sondern dokumentieren auch Geschichten des Neuanfangs, der Integration in eine neue Umgebung sowie nicht zuletzt deutsch-tschechische Begegnungen und neue Formen gemeinsamer Verantwortung für kulturelles Erbe.

Mit dem Rückzug der Erlebnisgeneration und der Auflösung vieler Heimatkreise stellt sich heute dringender denn je die Frage nach der Zukunft dieser Sammlungen sowie nach der Verantwortung für ein gemeinsames kulturelles Erbe:

- Welche Bedeutung haben Heimatstuben heute – und für wen sind sie bestimmt?
- Wer übernimmt künftig Verantwortung für Betreuung, Erschließung und Weiterentwicklung?
- Welche institutionellen Modelle sind langfristig tragfähig?
- Welche Formen deutsch-tschechischer Zusammenarbeit sind sinnvoll?

Im Zentrum der Diskussion stehen drei Wege des bisherigen Umgangs mit Heimatsammlungen:

- Bewahrung am bisherigen Ort der Heimatstube
- Übergabe an Museen oder Erinnerungseinrichtungen in Deutschland
- Übergabe an regionale Museen und Archive in Tschechien

Die Veranstaltung möchte Erfahrungen aus der Praxis zusammenbringen und Raum für einen offenen Austausch zwischen Heimatkreisen, Museen, Archiven und weiteren Interessierten schaffen.

Pozvánka na diskusní fórum
v rámci 76. Sudetoněmeckého dne v Brně

Heimatstuben a jejich proměna

Zkušenosti, odpovědnost a perspektivy do budoucna mezi Německem a Českem

Datum a čas

24. května 2026, 15:00–16:30

Místo

BVV – Brněnské výstaviště
pavilon P (podrobnosti viz
aktuální program)

Formát

úvodní příspěvky · moderovaná
diskuse · diskuse s publikem

Pořadatelky

Mgr. Veronika Kupková
(kulturní geografka;
Přísečnice žije, z.s.)
Soňa Mikulová, Ph.D.
(historička)

Jazyky

němčina / čeština
konsekutivní tlumočení

Úvodní příspěvky

Kirsten Langenwalder	Heimatkreis Hohenebelbe / Riesengebirge e. V.; Riesengebirgsmuseum Marktoberdorf
Lorenz Loserth	Heimatkreis Jägerndorf; Jägerndorfer Heimatstube Ansbach
Dr. Stefan Planker	ředitel Sudetoněmeckého muzea v Mnichově
Mgr. Petr Joza	Státní oblastní archiv Děčín; Heimatstube Tetschen-Bodenbach
Mgr. Tomáš Cidlina	Museum Česká Lípa; Heimatarchiv Böhmisch-Leipa / Haida / Dauba
Dr. Martin Hořák	Česko-německý fond budoucnosti

Moderace

Soňa Mikulová · Veronika Kupková

Sudetoněmecké *Heimatstuben*, soukromá muzea a sbírky krajských spolků, začaly vznikat záhy po příchodu vyhnaných do (západního) Německa. Po osm dekad je oni sami i jejich potomci shromažďovali, uchovávali a zpřístupňovali: předměty každodenního života, fotografie, dokumenty, mapy, kroniky, psaná svědectví i umělecká díla. Tyto sbírky přitom nevypovídají jen o ztrátě domova (*Heimat*) a vztahu k němu, ale dokumentují také příběhy nových začátků, integrace do nového prostředí a v neposlední řadě česko-německá setkání a nové formy vzájemné spolupráce.

S odchodem pamětnické generace a zánikem mnohých krajských sdružení se dnes stále naléhavěji otevírá otázka budoucnosti těchto sbírek, stejně jako odpovědnosti za společné kulturní dědictví:

- Jaký význam mají *Heimatstuben* dnes – a pro koho jsou určeny?
- Kdo v budoucnu převezme odpovědnost za jejich správu, interpretaci a zprostředkování mladším generacím?
- Jaké institucionální modely jsou dlouhodobě udržitelné?
- Jaké formy česko-německé spolupráce dávají smysl?

V centru diskuse stojí tři způsoby dosavadního nakládání s krajskými sbírkami:

- zachování na původním místě *Heimatstube*
- předání specializovaným muzeím nebo paměťovým institucím v Německu
- předání regionálním muzeím a archivům v České republice

Cílem diskuse je propojit perspektivy různých aktérů a vytvořit prostor pro otevřenou výměnu pohledů a zkušeností z praxe mezi krajskými spolky, muzei, archivy a dalšími zájemci.

Těšíme se na Vaši účast a společnou diskusi!